

Folkekirken på St. Hanshaugen

NYHETSBREV
HØSTEN 2022
www.kirken.no/sthans/

ST. HANSHAUGEN SOKN, GAMLE AKER & LOVISENBERG KIRKER

NYTT FRA SOKNET

Siden forrige nyhetsbrev ved påsketider, har menighetsrådet stort sett jobbet videre med de sakene som vi holdt på med den gangen.

Personale

Nytt er at vi har fått ny daglig leder, Andrine Elnes Rabbevig, og at vi har tilsatt Helene Bishop i stillingen som diakonimedarbeider for å drive barne- og familiearbeid i Lovisenberg. Vi håper og tror at vi skal komme i gang igjen med Lovisenbergsøndagene.

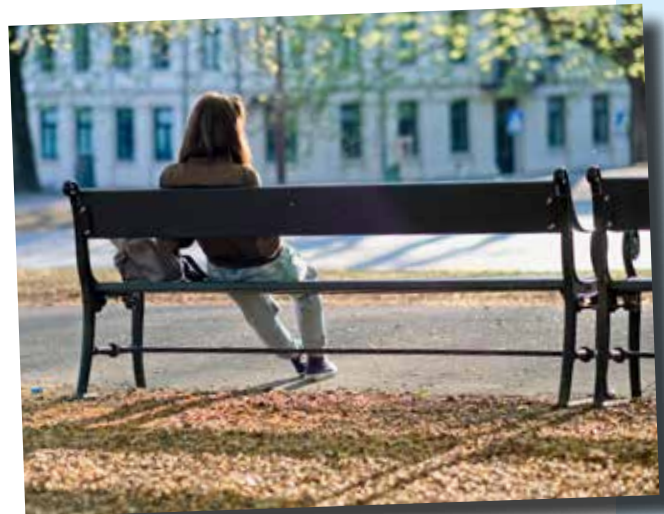
Og så skal vår høyt skattede organist Ulf Nilsen skal ha permisjon fra november av. Han vil bli savnet!

Økonomi og eiendom

Når det gjelder salgssummen fra Geitmyrsveien 7d og arven etter Ruth og Svein Engebretsen, til sammen over 90 millioner kroner, så er disse pengene nå plassert i fond hos Storebrand. Etter grundig innhenting av informasjon om ulike alternativer, og etter grundig diskusjon i menighetsrådet, besluttet vi å plassere 50 millioner i aksjer og 40 millioner i obligasjoner. De 50 millionene kaller vi for «evighetsfondet», for den investeringen må vi se i et meget langt perspektiv.

Aksjene er dels i norske bedrifter og dels i et globalt fond, som følger meget strenge etiske retningslinjer med tanke på miljø, bærekraft og menneskerettigheter. De 40 millionene i obligasjoner er penger vi skal bruke til ulike satsninger og formål på kortere sikt.

Utbedringsarbeidene i Gamle Aker kirke blir etter planen startet rett over nyttår, og kirken blir da stengt fram til julen 2023. Det skal graves ut til garderobefasiliteter og møterom i kjelleren, installeres jordvarme og heisrampe for rullestoler. I tillegg skal vi få ny og tilpasset belysning, lydanlegg og teleslynge. I denne perioden blir alle guds-

Høsten er kommet til St. Hanshaugen!

INNHOLDSFORTEGNELSE

I dette nyhetsbrevet for soknet gleder vi oss over å kunne fortelle om:

- Nytt fra soknet
- «Messias-hemmeligheten»
- Høsten på primstaven
- Intervju med Helene Bishop
- 500 år siden «Septembertestamentet»
- Gamle Aker stenges for rehabilitering
- Intervju med Andrine Elnes Rabbevig

tjenestene i Lovisenberg kirke.

Menighetssalen på Lovisenberg skal også få et løft. Det pågår arbeid i sameiet med bl. annet utskiftning av vinduer. Vi vil også utrede hvilke behov som finnes, både når det gjelder bygningsmessige forbedringer og inventar og utstyr.

Arbeidet med et kirke- og kultursenter i Akersbakken er under videre utredning. Mulighetsskissen som kort ble presentert i forrige nyhetsbrev, skal forelegges Plan- og bygningsetaten i kommunen ultimo oktober, men selv om menighetsrådet har gjort intensjonsvedtak om å bygge, vil det ta lang tid før spaden kan settes i bakken. Vi lever i en urolig tid, det er vanskelig og utfordrende å gjøre svært kostnadskrevenne vedtak som i realiteten vil iverksettes et godt stykke frem i tid. Vi vet ikke hvordan den økonomiske situasjonen i verden og Norge ser ut ett år inn i fremtiden. Sannsynligvis blir det en sak for det neste menighetsrådet. Saken vil altså komme tilbake til menighetsrådet før selve byggeprosjektet kan igangsettes, men det videre utrednings- og avklaringsarbeidet videreføres slik at alle forutsetninger og godkjenninger kan komme på plass.

Leiligheten i Pavels'gate er vedtatt solgt, men den planen er lagt på is foreløpig.

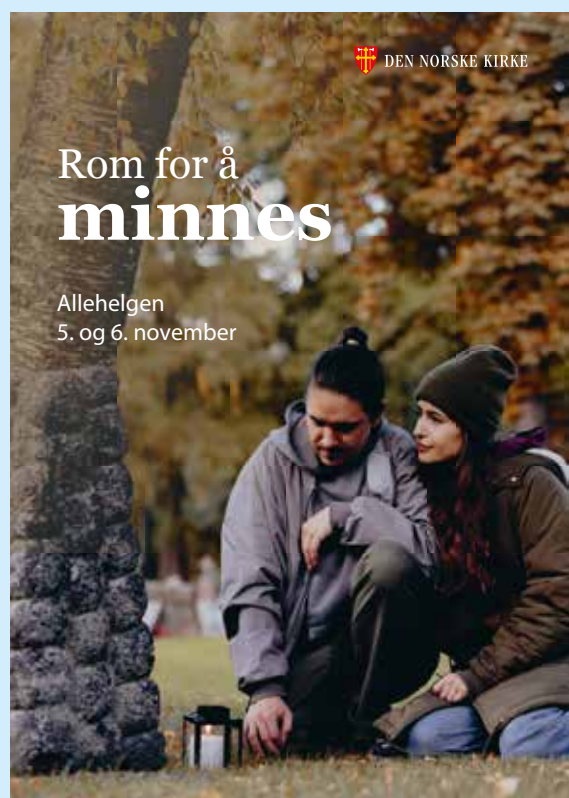
Og så kan en jo ikke snakke om økonomi disse dager uten å forholde seg til strømprisene. Fellestrådet har besluttet at temperaturen i kirkene skal senkes til 15 grader. Det er kanskje ikke så galt for vanlige kirkegjengere som sitter med yttertøyet på, men det er ganske kaldt for tynnkledde bruder! For organistene er det en utfordring å spille med frosne fingre. Det må jo nærmest bli et HMS-spørsmål. Den gode nyheten er at temperaturen skal heves til 19 grader i advent og jul. Deretter skal muligens noen kirker stenges for vinteren. Strømbruken er også en utfordring på kontorene i Akersbakken 30. Heldigvis ble det isolert og satt inn nye innervinduer under oppussingen, men likevel må det jo fyres, her settes temperaturen til 19 grader.

Menighetsrådsvalg 2023

Her er vi ved en viktig sak fremover. Neste høst er det valg til nytt menighetsråd. Da er det viktig å ha så mange gode kandidater som mulig. Vi trenger forslag til folk som kan være i valgkomiteen og folk som kan stille til menighetsrådet. Så nå er det bare å legge hodene i bløt og tenke kreativt. Ta kontakt med undertegnede eller andre i menighetsrådet hvis du har noen ideer.

Jeg minner til slutt om menighetens hjemmeside som har adresse <https://kirken.no/sthans>. Her finner du gamle og nye nyheter.

*Kirsten Nilsen
Leder av menighetsrådet*

Lovisenberg kirke

Søndag 6. november, gudstjeneste kl 11.00
(Allehelgensdag)

Gamle Aker kirke

Lørdag 5. november, åpen kirke 13.00-16.00
Søndag 6. november, tidebønn kl. 11.00, åpen kirke 13.00-16.00 (Allehelgensdag)

«MESSIASHEMMEIGHETEN»

De mange Jesus-fortellingene i Markus-evangeliet skiller seg ut fra de øvrige evangeliene. Det spesielle består i at Jesus hele tiden, understreker, at de under og gjerninger han gjør ikke er noe man skal fortelle om og som det skal spres rykter om. Jesus gjør hva han kan for å hindre sensasjons-ryktene. Det er et særkjenne for Markus-evangeliet. Jesus forblir på mange måter en hemmelighet gjennom hele evangeliet, en hemmelighet som mennesker ikke forstår eller kan forstå, og som det ikke skal spres rykter om. Nytestamentleren William Wrede kalte dette særkjenne i Markus for «Messiashemmeligheten» (Das Messiasgeheimnis).

I evangeliets første kapittel finner vi både en programklæring og flere underfortellinger. Det står at Jesus kom til Galilea og forkynte Guds evangelium og sa: «Tiden er inne, Guds rike er kommet nær. Vend om og tro på evangeliet!» (1:15) Det er programklæringen. Jesus ber oss tro de gode nyhetene, evangelium betyr jo ganske enkelt «godt nytt». Så starter Jesus-historien som handler om å gjøre godt, realisere Gudsriket, på måter vi knapt forstår, men som skapte fortellinger som gir håp og som vi gjenforteller den dag i dag. Så følger snart en fortelling om en spedalsk mann som Jesus helbreder, før han så til mannen sier: «...gå og vis deg for presten og bær fram de offer for renselsen din som Moses har påbudt. Det skal være et vitnesbyrd for dem.» (1:44)

Som spedalsk var man uren – ikke bare at man fryktet sykdommen, men den spedalske var kultisk uren og måtte holde avstand til det hellige. Man var av allmenne og religiøse grunner pålagt å holde avstand til den spedalske. Og ofte var en slik sykdom forstått som Guds straff. Om noen kom i kontakt med den spedalske, ble man selv uren

og måtte holde seg borte, rensesritualer ventet. Vi leste: «Jesus fikk inderlig medfølelse med ham, rakte ut hånden og *rørte ved ham*» (1:41). Når Jesus rører ved mannen bryter han alle konvensjoner, tradisjoner og regler, og han helbreder ham. ... «Tiden er inne, Guds rike er kommet nær. Vend om og tro på evangeliet!»

Like mye som religion og religiøse ledere den gang, gjennom å høre personlige historier og vitnesbyrd, trengte å oppdage og forstå at tradisjoner og konvensjoner aldri kan være mål i seg selv, men skal være redskap for det gode og må justeres om de ikke er det, like mye gjør religion og religiøse ledere det samme i dag. – Noe som jo selvsagt ikke kun gjelder religion og religiøse ledere, dette gjelder alle fellesskap.

I vår tid er det særlig smertelige livserfaringer og livsopplevelser som skeive har gjort, mennesker med en annen seksuell orientering enn flertallet, som får være vitnesbyrd. Og sakte har samfunn og kirke endret perspektiv og forståelse. – Også vi her i vårt sokn, i Gamle Aker kirke, her har menighetsrådet vedtatt å henge opp regnbuefargene i våpenhuset, på oppslagstavlen, for å synliggjøre at det er rom og plass.

«Tiden er inne, Guds rike er kommet nær. Vend om og tro på evangeliet!» – Vi er alle kalt til å realisere Guds rike der vi lever våre liv.

Roger Jensen,
sokneprest

HØSTEN PÅ PRIMSTAVEN

Opprinnelig var merkedagene katolske helgendager, og merkene på primstaven henspillet til det. Men noen ganger ble de omtolket i den folkelige tradisjonen. Noen av de mange helgendagene ble bare feiret av presteskapet, andre var helligdager for alle. Ved en forordning i 1770 ble antallet helligdager halvert av myndighetene, fordi de i praksis ble et påskudd til «lediggang og laster» mer enn sann Gudsdyrkelse. I den folkelige tradisjonen ble merkedagene ofte knyttet til når forskjellige gjøremål skulle skje eller være ferdige. Det var også viktig å ta merke for hvordan været ville bli framover. Utover høsten skulle avlingene i hus, feet skulle hjem fra setra, og vinteren forberedes. Det er mange merkedager om høsten, og vi skal bare ta for oss et lite utvalg.

24. august, barsok, ble jamt over regnet som den første høstdagen. Den ble feiret til minne om apostelen Bartolomeus, som etter legenden ble flådd levende og deretter halshugget. Primstavmerket var en kniv. I folketradisjonen ble dette tegnet noen steder tolket som at på den dagen skulle bukkene slaktes.

1. september var viet til st. Egedius, som grunnla et kloster i Provence på 700-tallet. På denne dagen tok man merke for om det ville bli nok vann i bekker og elver til å drive kvernene om høsten. Primstavmerket kunne være en eller to kvernsteiner.

8. september var jomfru Marias fødselsdag i katolsk tradisjon. Primstavmerket var oftest et hode med krone på, men kunne også være en saks, for på den dagen skulle sauene klippes.

29. september. Mikkelsmess var en viktig merkedag, til minne om erkeengelen

Mikael. Dagen var offisiell helligdag helt til 1770, men ble feiret lenge etter det. Primstavmerket kunne være en lur eller en skålvekt. På dommedag skulle Mikael blåse i luren og samle sjelene, som så skulle veies på skålvekt. (I Draumkvedet ender det heldigvis godt, «Så vog han alle syndesåline (syndesjelene) bort til Jesum Krist,)

På denne dagen måtte all avling være i hus. Alle husdyr måtte være inne den natta, ellers kunne de få se alt de skulle gjennomgå det kommende året, sa en i Verdalen. I Vang i Valdres mente de at dyrene ville få lus hvis de spiste gress ute den natta. Flere steder mente de at dersom det blåste pålandsvind, ville havfrua komme med sin buskap og tære på vinterforet.

Det ble også tatt merke for været den kommende vinteren.

14. oktober ble regnet som første vinterdag, og innledet vinterhalvåret på primstaven. Primstavmerket var ofte en vott. Noen steder var det flyttedag for arbeidsfolket. Og selvfølgelig spådde en været for vinteren.

21. oktober ble feiret til minne om Ursula og de 11.000 jomfruene. Ursula var ifølge legenden en engelsk kongedatter som dro på pilegrimsferd til Roma sammen med 11.000 jomfruer omkring år 300. På veien hjem ble de tatt til fange av hunerne og henrettet. Det store antallet jomfruer skal for øvrig skyldes en mistolking av et romertall. Kanskje var de «bare» 11. Ett av tegnene på primstaven kunne se ut som en ring, og dermed skulle en ikke gjøre arbeid som gikk i ring, f. eks. spinne eller male korn.

1. november var alle helgens dag. Opprinnelig en fest til minne om helgenene og

alle salige i Himmelen. Primstavmerket kunne være ett eller flere kors, eller også et skip, som skulle symbolisere kirken. I folketradisjonen ble det oppfattet som at fra den dagen skulle det være slutt med skipsfarten for vinteren. 2. november var i katolsk tradisjon alle sjelers dag, til minne om de døde som befant seg i skjærsilden. Den har i liten grad vær feiret i norsk tradisjon. I vår kirke feires alle helgens dag den første søndagen i november, og er tradisjonelt først og fremst en minnedag for de døde.

11. november er Mortensmess, til minne om biskopen og helgenen Martin av Tours, som levde på 300-tallet. Legenden forteller at da han ble kallet til å være biskop, gjemte han seg blant gjesse- ne for å slippe unna. Men de skrek og skvadret slik at han ble oppdaget. Derfor spiser en mortensgås. Fra brystbeinet til gåsa kunne en spå været framover. St. Martin var vernehelgen for tiggere og alle trengende.

Mot slutten av november peker enkelte merkedagstradisjoner fram mot jula. Kari- messe den 25. november ble feiret til minne om den hellige Katharina fra Alexandria. Hun ble lagt på steile og hjul under keiser Maximinus i 313. Hju- let brøt sammen og hun ble i stedet halshugget og senere gravlagt på Sinai. Et av prim- stavmerkene hennes er et hjul, som ble assosiert med en rokk, og det ble sagt at Kari spinner lysveker til jul.

Den 30. november er Andre- asmesse etter apostelen An-

dreas som var fisker. I kirketradisjonen var han vernehelgen for fiskerne, og nå skulle en fiske julefiske.

Og så kommer advent med en rekke merkedager som er knyttet til juleforbe- redelser.

Av Kirsten T. Nilsen

Kilder:

Wikipedia

Brynjulv Alver: Dag og merke

Tempera på panel fra 1456

Erkeengelen Mikael

Av Jaime Huguet.

(Public domain)

NYHET: ETABLERING AV NYTT KONTAKTLEDD MEL- LOM MENIGHETEN OG DIAKONISSEHUSET

Under arbeidet med forrige kirkebruksplan ble det foreslått å ta Lovisenberg kirke ut av bruk. I håp om å skape nytt liv og virksomhet i denne delen av menigheten, tilbød Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg da bispedømmet å finansiere en full stilling til arbeid med barn, unge og familier i Lovisenbergområdet, mot at kirken fortsatt skulle være i bruk. Etter samarbeid mellom Diakonissehuset og soknet ble det etablert en stilling, som finansieres av Diakonissehuset, og som første gang ble besatt for to år siden. Dette var midt under pandemien, og arbeidet ble sterkt hemmet av dette. Stillingen har vært vakant siden januar, men vi har nå fått tilsatt en ny medarbeider.

Og da har vi den glede å presentere den nytilsatte som er Helene Bishop:

Helene er 48 år gammel, født i Ski og har tidligere, i flere perioder, bodd på Lovi-

senberg-området, bl.a. da hun studerte diakoni på Høyskolen Lovisenberg. Hun er medlem av Diakonifelleskapet på Lovisenberg og har i mange år arbeidet ved Lovisenberg diakonale barnehage. I tidligere år har Helene jobbet som barne- og ungdomsarbeider i Ski og Kråkstad menigheter og vært voksenleder i Tensing og annet ungdomsarbeid.

Helenes mann er engelsk, han heter James; de har 2 barn, Lina (10) og Johanna (7). Helene tok ExPhil og studerte senere pedagogikk ved Universitetet i Oslo. Da eldstebarnet var et par år gammelt, flyttet familien til England. Her rakk hun også å studere U-lands fag samt gjennomføre studiereiser til USA og Costa Rica. Både i England og i Costa Rica/Miami arbeidet hun for en kristen nettverksorganisasjon, VIVA Network.

- Jeg har erfaring fra nettverksvirksomhet og arbeid med barn og familier. Jeg har vært aktivt med i barne- og ungdomsarbeid som frivillig i menighet, i skolen og lokalmiljøet vårt, også i England. Det inspirerer meg, og det tar jeg med meg i den nye jobben. Og så må jeg få nevne at jeg er svært glad i naturen. Jeg kjenner en sterk og viktig tilknytning til naturen som Guds levende skaperverk. Jeg føler et stort ansvar når det gjelder klimaet og vårt kristne ansvar for å ta vare på naturen, både for oss nå og for kommende generasjoner. Dette preger livet mitt og vil være en viktig inspirasjon i arbeidet når jeg skal være med og videreutvikle menighetslivet rundt Lovisenberg kirke. Fra England har jeg mange og gode erfaringer med utekirke, og jeg har en del idéer

til måter vi kan møtes på, bygge fellesskap på og utforske troen på.

- Red.: Hvilke arenaer ser du for deg i arbeidet ditt her i Lovisenberg-strøket?

- Selvsagt kirken og de to fine menighetshusene. Og noen av de praktfulle lokalene på selve Diakonissehuset. Men også ting som «Den stille hagen» på Lovisenberg-området og turer ut i skog og mark.

- Red.: Kan menighetsbladet også sees på som en «arena»? Kan menighetsbladet brukes til kommunikasjon og samarbeid lokalt?

- Ja, det tenker jeg er kjempeviktig. Vi må gjøre mer for å bli mer synlige i nærmiljøet vårt i tillegg til å bygge ut aktivitetstilbudet til de målgruppene vi ønsker å nå ut til.

- Red.: Du ser det som en oppgave å være et kontaktledd, en som kan arbeide på tvers? Kan ditt motto være: «Jo tverrere, jo bedre»?

- Jo, kanskje kunne det passe for meg?

- Red.: Dette tegner bra! Vi ønsker deg alt godt og lykke til med ditt videre arbeid!

Ved redaktør Anders Smith (tekst og foto)

Annehver Tirsdag kl 16:30

I Lovisenberg menighetshus i
Lovisenberggata 4

50 kr per voksen – gratis for barn

Supertirsdag er St. Hanshaugen sokn sitt arbeid for familier, barn og voksne i og rundt Lovisenberg!

Vi spiser middag sammen, har en liten andakt eller bibelfortelling og så kan barna være med på en hobbyaktivitet!

For mer informasjon, kontakt barne- og ungdomsarbeider Kristian, ka889@kirken.no

500 ÅR SIDEN «SEPTEMBERTESTAMENTET»

Det er nå 500 år siden Martin Luther skjulte seg på borgen Wartburg i Thüringen i Tyskland og lever inkognito i frykt for pave og keiser etter riksdagen i Worms hvor han er lyst fredløs. Han har latt hår og skjegg gro, og går under navnet junker Jørgen. Det er her på Wartburg han oversetter Det nye testamentet til tysk, og gjør det på en måte som i Tyskland vekselvis omtales som å forme det tyske språk og å forme Tyskland som nasjon. De to forhold henger på det nærmeste sammen. – Tyske utgaver av hele eller deler av Bibelen var ikke noe nytt, eksperter fremhever hele 18 ulike versjoner før Luther.

Som historiker Heinz Schilling understreker, var det ikke kritikk av pave og pavemakt som ga Luther oppmerksomhet og oppslutning. Det som vekket folket var at Luther hadde et budskap som representerte en frigjørende eksistensiell tiltale. Vi kan i dag vanskelig forestille oss hvilken frelses-angst mennesker hadde i middelalderen, vi kan kanskje ane et ekko i vekselnesforkynnelsen og i helvetesdebatten i forlengelse av Ole Hallesbys radiopreken i 1953. Mennesker i middelalderen fryktet skjærsild og evig fortapelse. Denne angsten og frykten var det Luther selv så altfor godt kjente og hadde sloss med. Luthers svar var nå, som han uttrykker på en

plausibel og forståelig måte: Frelse handler ikke om gode gjerninger eller avlat som man kan kjøpe for å redusere de ventende pinsler. Frelse handler kun om Guds nåde, slik det står i Bibelen, argumenterte han. Den «rettferdiggjørelseslære» Luther nå hevder, gjør ikke bare inntrykk på alminnelige folk, vi ser også hvordan den slår ned blant ledende intellektuelle og kunstnere i samtiden, som Albrecht Dürer. I sin dagbok skriver han at Luther har hjulpet ham «ut av så stor angst».

Bibelen blir altså for Luther svaret, og «Septembertestamentet» blir i særdeleshet den tekst hvor Luther når ut til folket. Når Luther i Worms hadde argumentert for at han ikke vil trekke tilbake det han har sagt fordi hans samvittighet er «fange i Guds ord», så er det fange av *Kristus* han mener, hva han mener er Bibelens *innhold*, og ikke Bibelen som tekst. På Wartburg arbeider nå Luther intenst. På 73 dager, fra 18. desember 1521 og til 1. mars -22, arbeidet han på oversettelsen. Grunnlaget for oversettelsen er Erasmus av Rotterdams vitenskapelige greske utgave, nylig publisert i Basel, som var på 680 sider. I snitt oversatte altså Luther 9 ½ side tekst om dagen. Tradisjonelt har man gjerne kun pekt på den greske tekst som utgangspunkt for hans oversettelse, forskning viser imidlertid at han også brukte den tradisjonelle utgave på latin, Vulgata. Den 21. september 1522 fore-

Wartburg. Foto: A.Savin, WikiCommons

Luther i forkledning som «Junker Jörg»
på Wartburg 1522

lå så teksten ferdig trykt fra Lucas Cra-nachs verksted i Wittenberg, derav navnet «Septembertestamentet». De neste 3 månedene ble teksten trykket i 3000 eksemplar, et sensasjonelt høyt tall. Testa-mentet trykkes stadig og fra stadig flere verksteder. Frem til Luthers død i 1546 ar-beider han og Philip Melanchthon på sta-dig nye revisjoner, samlet utgis 20 opplag. Ved Luthers død er flere hundre tusen av Luthers Bibel-oversettelse i omløp.

I Septembertestamentet har Luther ut-styrt de ulike bibeltekstene med fortaler. Han gir altså ikke bare folket testamentet, gjennom fortalene gir han tolkningshjelp for hvordan å lese tekstene. Her synlig-gjøres at han forstår tekstene som munt-lig tiltale. Her kan han si at «evangeliet er ikke og kan ikke være noe annet enn en preken om Kristus...» og at å kjenne evan-

geliet, «det gjør du først når den stemme kommer som sier at Kristus er *din* med liv, lære, gjerninger, død, oppstandelse og alt hva han er, har, gjør og kan.» «Rettferdig-het er intet annet enn denne tro, og den heter Guds rettferdighet eller den rettfer-dighet som er gyldig for Gud, fordi den er Guds gave...»

Guds ord er levende for Luther, fordi det er Kristus selv som er Ordet, som taler gjennom bokstavene og skaper tro. Slik er Guds ord også å forstå som et skaperord, som Grundtvig senere treffende kaller ordet som «skaper hva det nevner». Den-ne forståelse av Bibelens innhold har også følger for hvordan Bibelen skal oversettes. Luther ville bort fra en direkte oversettel-se, hvor tekst på gresk og latin tidligere var oversatt mer ordrett og i sin opprin-nelige og mer fremmede setningsstruktur og -form. Han ønsket i sin oversettelse å bruke det tyske språket, at innholdet i teksten fikk en form og ble utformet slik en alminnelig tysker ville sagt det. Som Luther senere i 1530 i et brev uttrykker det: «...man må ikke spørre bokstave-ne i det latinske språk hvordan man skal snakke tysk..., man må spørre husmoren i hjemmet, barna i gaten, den alminnelige mann på torget, se på munnen hvordan de snakker og oversette etter det. Da første forstår de det og merker at man taler tysk med dem.» Tanken var at Bibelen nå skulle leses høyt i kirkene og i hjemmet.

Når Luther så gjennomgår de ulike tekster i Det nye testamente i fortalene, fremhever han de tekstene han mener er de beste, og det er Johannesevangeliet, Paulusbrevene, særlig Romerbrevet, og Peters første brev. Her finner han hva han kaller «den rette kjerne og merkestein blant alle bøkene», hvor det mesterlig tydeliggjøres hvordan «troen på Kristus overvinner synden, døden, helvete og gir liv, rettferdighet og salighet, hvilket er

evangeliets sanne vesen.» Luther slutter seg til den gamle fortolkningstradisjon som gir Hebreerbrevet, Jakobs og Judas brev samt Johannes Åpenbaring en annen og lavere status. Jakobs brev anser han ikke for noe apostelskrift, «det er et ordentlig stråbrev» sier han, for: «det som ikke lærer Kristus, det er ikke apostolisk, om det så er Peter eller Paulus som lærer det. Det som lærer Kristus, det er derimot apostolisk, om det så var Judas, Hannas, Pilatus og Herodes som gjorde det.» Dette er bøker hvor han lar enhver «gjøre som han vil.»

Med Septembertestamentet skjedde en endring i spørsmålet om autoritet. Nå var det ikke lenger prest og pave som hadde autoriteten i teologi og kirke, nå var det «Skriften». – Men det skulle ikke gå lang tid før det skjer en endring, i hundreåret etter Luther, i ortodoksien, da skjer en forskyvning fra Luthers radikale betoning av skriftens *innhold*, altså Kristus, til skriften som overlevert *tekst*. Snart påstår man at *Bibelen* er ufeilbarlig.

At Septembertestamentet blir så po-

pulært hadde ulike årsaker. Ikke bare at teksten var fra opprøreren selv, gjorde den populær, enda viktigere var den måte å bruke og forme språket som Luther gjør i sin oversettelse, som gjorde så teksten ble tilgjengelig og forståelig, og oppleves som radikalt frigjørende. Og når Luther nå skriver tysk, setter han en standard som alle senere kopierer, også katolske oversettelser – og som for ettertiden blir avgjørende for utviklingen av både det tyske språk og Tyskland. At han skrev på sin egen dialekt, den form man snakket i Sachsen, som var en østlig form av midteltysk (ostmitteldeutsch), hadde utvilsomt også en god effekt. For den var forståelig både for de som snakket høytysk (oberdeutsch) og de som snakket lavtysk (niederdeutsch).

Av sokneprest dr. theol. Roger Jensen

(Teksten er en utvidet versjon av kronikk trykket i avisen Vårt Land)

Utsnitt av det første kapitlet i Johannesevangeliet i «Septembertestamentet».

Das erst Capitel.

Das erste Capitel.
 Anfang ward3 wort.
 vnd das wort war bey
 Gott / vnd Gott war das wort / das
 selb war ym anfang bey Gott / Al-
 le ding sind durch dasselb gemacht /
 vnd on dasselb ist nichts gemacht
 was gemacht ist / In yhm war das
 leben / vnd das leben war eyn liecht
 der menschen / vnd das liecht schey-
 net ynn die finsternis / vnd die finster-
 nis habens nicht begriffen.
 Es wart eyn mensch / vō Gott ge-
 sand / der hies Johannes / der selb
 kam zum zeugnis / das er vō dem li-
 echt zeuete / auff das sie alle durch

Beh. 1.
 Matth. 3.
 Marc. 1.
 Luce. 3.

GAMLE AKER KIRKE STENGES FOR REHABILITERING

Salget av menighetshuset i Geitmyrsveien 7, har muliggjort at menigheten kan rehabiliterer deler av Gamle Aker kirke. Kirken vil etter planen være stengt fra januar og frem til julen 2023 – men vi håper altså at vi i -23 kan feire jul i rehabilitert Gamle Akerkirke!

Det har i en årrekke vært en rekke utfordringer knyttet til kirken. Noen kun synlige for ansatte mens andre utfordringer har vært enkelt å oppdage og har skapt utfordringer for mange besøkende.

Utfordringer i kirkerommet

Gamle Aker kirke har i mange år hatt store utfordringer med lydanlegget. Mange har klaget på dårlig lyd, at det er vanskelig å høre hva som sies og at lyden tidvis har falt ut og forsvunnet helt. Teleslyngeanlegget har heller ikke fungert på mange år. Gamle Aker kirke har en fantastisk akustikk som knapt overgås av noe rom i Oslo, en helt særegen klang som veggene og basilikaformen skaper, men en opplevelse som for mange har vært utfordrende på grunn av sviktende lydanlegg.

Nå skal det installeres helt nytt lydanlegg og legges ny teleslynge!

En annen utfordring i Gamle Aker handler om lys. Kirken er mørk, noe den skal være for å ivareta middelalderpreget. Samtidig er det klart at kirken i dag kan lyssettes på måter som fremmer deltakelse og styrker opplevelse: Lys som gjør så man bedre kan lese i salmebok eller konsertprogram. Lys som er hensiktsmessig ved vigsel og dåp, som gjør så brudepar og dåpsbarn ikke er i mørket, lys som hjelper kor å se noter. Ved hjelp av moderne LED-teknologi kan lys i dag styres på intelligente og hensiktsmessige måter som både tar vare på det unike uttrykket Gamle Aker kirke har, fremmer deltakelse og styrker opplevelse,

samtidig som det er energivennlig.

Nå skal det installeres nytt lyssystem!

En tredje utfordring i kirken er stolene. Det er i utgangspunktet flotte «jærstoler» i kirken, stoler med treramme og flettet sete av siv/strå. Gjennom årene er mange av stolene skadet, enkelte har skader og sår, deler er knekt av, som igjen kan lage rifter i klær. Rent praktisk lar ikke stolene seg stable, noe som gjør det svært vanskelig å flytte om på stoler og skape mer luft i kirken til spesielle anledninger.

Jærstolene skal skiftes ut med nye, gode og funksjonelle stoler som kler rommet!

En fjerde utfordring er våpenhuset, det første lille rommet du kommer inn i når du går inn i kirken før du kommer inn i selve kirkerommet. Dagens våpenhus er fra 1900-tallet, men opprinnelig hadde ikke Gamle Aker noe våpenhus. Snarere var den opprinnelige tanken bak arkitekturen at når du kom inn i kirken, ja da var du umiddelbart inne i rommet, at rommet så umiddelbart sluttet seg om deg med veldige massive murer, en opplevelse som i dag er tilnærmet umuliggjort. Videre er det et ønske om å kunne holde kirkedørene åpne når vi holder «åpen kirke», så mennesker som passerer kan se rett inn i den fantastiske kirken, at dørene ikke må holdes lukket grunnet kulde og trekk når vi holder åpen kirke.

Våpenhuset skal byttes ut med et våpenhus i glass, som gir tilbake inngangspartiet sin egentlige funksjon og tillater innsyn når vi holder åpen kirke uten trekk og varme som forsvinner.

Endelig er det behov for universell tilrettelegging, særlig viktig at man uavhengig av funksjonsevne skal få tilgang til

toalett i kjeller.

Det skal det monteres en løfteplattform/ heis, ved det nye våpenhuset, så rullestolbrukere og andre som ikke kan benytte trapp kan få tilgang til kjeller. – Samme type som er satt inn i Nidarosdomen.

Utfordringer i kjeller

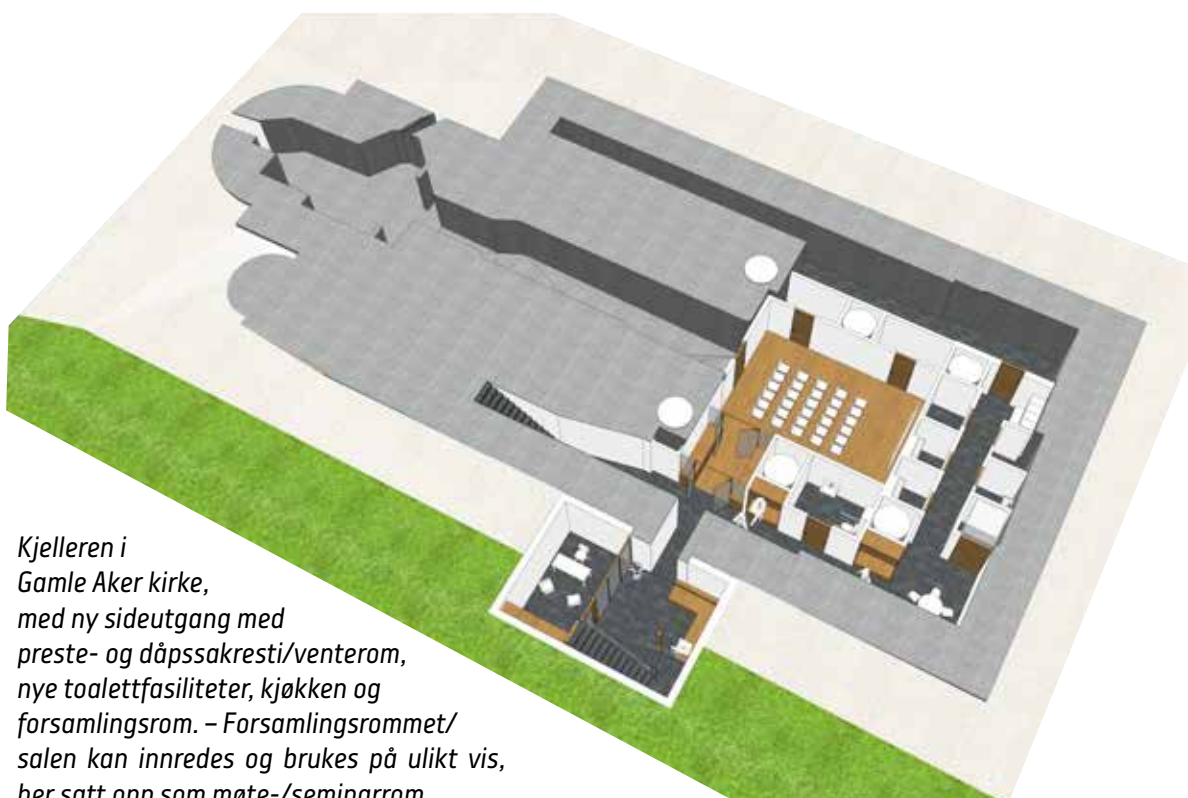
En utfordring som særlig kjennes i kjeller, men som også har følger for opplevelsen av kirkerommet, handler om oppvarmingen av kirken. Da nytt varmeanlegg ble installert midt på 1900-tallet, valgte man hva som dengang var nyeste teknologi: Å legge rør i gulvet i kirkerommet, som man så pumpet varm luft gjennom. På den ene side var dette et meget intrikat system, på den annen side var det vanskelig å regulere varmen i kjeller. – Og i dag med høye strømpriser, ser vi hvor kostbar denne type oppvarming er. Særlig for de tjenestegjørende og for dåpsfamilier, som

oppholder seg i kjeller i forkant av gudstjenestelige handlinger, oppleves det nær utholdelig varmt i kjeller.

Det gamle varmesystemet skal helt fjernes og det skal installeres moderne jordvarme.

I denne prosessen må gulvet i skipet helt åpnes, noe som muliggjør å utnytte mer areal i kjeller. Foruten å etablere nye toalettfasiliteter, hele 4 WC planlegges nå installert, muliggjøres å bygge et forsamlingsrom i kjeller som kan brukes i menighetsarbeidet, til ulike typer samling som kirkekaffe, tema-kvelder, søndagsskole. Det vil her være plass til 30-40 mennesker. Det vil også bli mulig å lage gode garderobeløsninger for kor og musikere.

Med dette arbeidet velger menighetsrådet å gjøre Oslos eldste bygning både mer tilgjengelig og mer funksjonell. Dette er et løft for generasjoner – det er spennende tider for alle i Oslo!

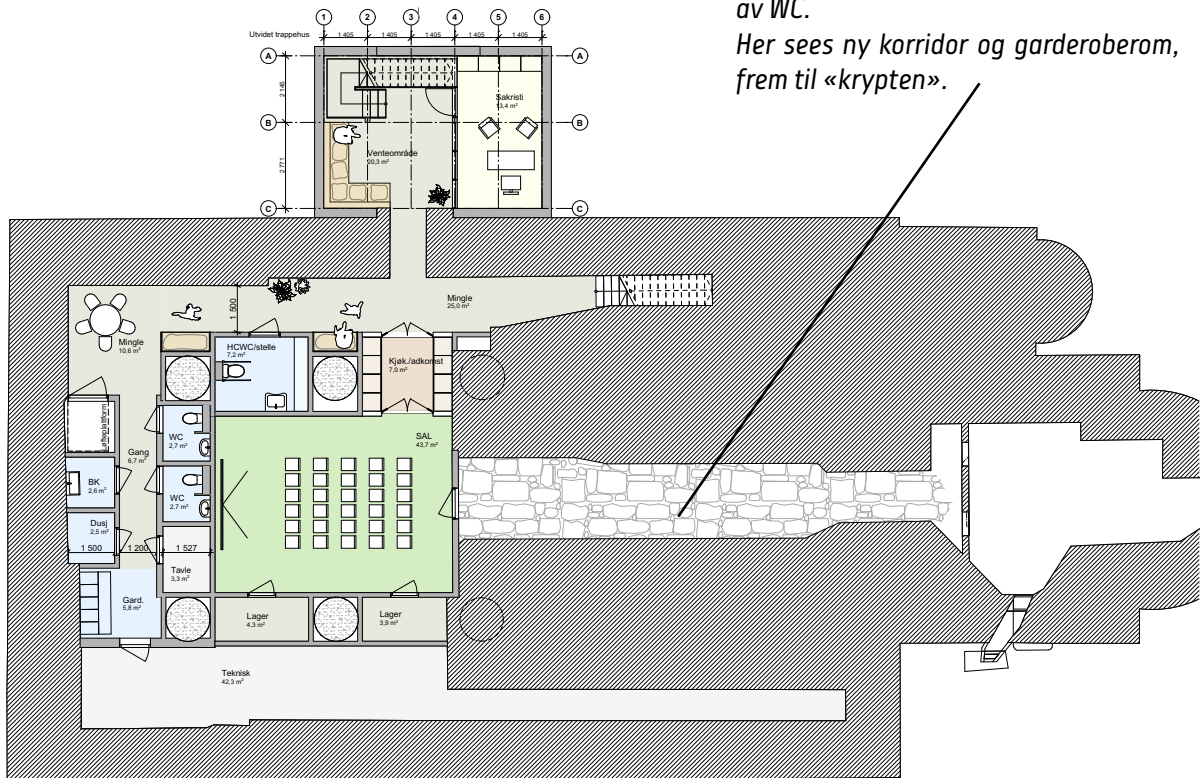

Kjelleren i Gamle Aker kirke, med ny sideutgang med preste- og dåpsakresti/venterom, nye toalettfasiliteter, kjøkken og forsamlingsrom. – Forsamlingsrommet/salen kan innredes og brukes på ulikt vis, her satt opp som møte-/seminarrom.

Samme plan vist som skisse. Det som her er anført som dusj tenkes erstattet av WC.

Her sees ny korridor og garderoberom, frem til «krypten».

Merk: Alle skisser er foreløpige.

Sakristi

Mot inngang og sal

Sakristi, mot sal

Sal, mot sakristi

Sal, mot sakristi

Mot trapp, gang

SAMTALEGRUPPE OM PAULUS!

St. Hanshaugen sokn inviterer til samtalegruppe om Paulus for interesserte høsten 2022!

Samtalegruppen vil lese tekster fra Det nye testamente og bli kjent med Paulus liv og virke. Oppstart onsdag 12. oktober kl. 19:00 i Gamle Aker kirkesenter. Samtalene vil bli ledet av Morten Sørлие, prest i St. Hanshaugen sokn, epost ms755@kirken.no.

Program utlagt i kirken.

(Caravaggio, Conversione di San Paolo, 1601. Public Domain)

SAMTALEGRUPPE PÅ SENIORSENTERET!

Vi inviterer til samtalegruppe på seniorsenteret i Lovisenberg, adresse Lovisenberggata 4E!

Gruppens tema er tro og livssyn, litteratur og filosofi.

Datoer for høsten:
Onsdag 26. oktober
Onsdag 30. november

Samlingene ledes av prest Ingrid Elise Wergeland (iw632@kirken.no)

Velkommen!

FORUM FOR TRO&TANKE

Søker du kunnskap om kirke og kristenarv? Forum for tro & tanke er for alle som ser etter et åpent og undrende fellesskap, hvor vi inviterer ledende fagfolk til samtale om tro, tvil og kirke.

Kveldene starter kl. 19.00 med enkel mat, så kveldens tema med foredrag og samtale. For påmelding eller informasjon kontakt Roger Jensen rj227@kirken.no. Sted: Akersbakken 30. Årets to siste samlinger:

Torsdag 17. november: Evangelisk-luthersk kirke – hva betyr det i dag? m/ Roger Jensen
Torsdag 1. desember: Er Gud mann? Om Gud og kjønn m/ Jorunn Økland (STK&TF/UiO)

NY LEDER FOR MENIGHETSKONTORET, MED BRED ERFARING: ANDRINE ELNES RABBEVÅG

Menighetskontoret for St. Hanshaugen sokn har denne høsten fått en ny daglig leder: det er Andrine Elnes Rabbevåg, 28 år gammel, opprinnelig fra Molde.

Andrine har en bred erfaring, allerede, når det gjelder det å arbeide i eller med en menighet. Som barn kom hun tidlig med i Molde domkirke. I 10 år var hun aktiv i Changemaker i Molde (Kirkens Nødhjelps ungdomsorganisasjon). Hun ble opptatt av hvordan politikk og kristentro henger sammen eller bør henge sammen. Det dreide seg om temaer som krig og fred, fattigdom og urettferdighet, klima og internasjonal handel. På denne måten opplevde hun gleden ved å være med i sosiale fellesskap, og det har hun alltid likt senere også. Etter hvert kom hun med i Forbundet (Norges kristelige studentforbund).

- Året etter videregående begynte jeg på Sunnfjord folkehøgskule, med linjevalg fotografi, reise og bistand. Deretter gikk ferden videre til Trondheim der jeg studerte religionsvitenskap og statsviten-

skap, og tilbrakte mye tid i Forbundet, og i Studentmenigheten i Nidarosdomen.

- Høsten 2019 forlot jeg Trondheim for Paris og Sjømannskirken. Her var jeg i 2 år. Det første året som praktikant, med mye praktisk arbeid knyttet til arrangementer for eldre, barn og familier, studenter – og kirkelig virksomhet som konfirmantarbeid, gudstjenester og bryllup. Ikke minst årets høydepunkt: julemarkedet, Marché de Noël, med 4000 besøkende i løpet av en helg.

- I tillegg drev jeg informasjonsarbeid på nettsider, i sosiale medier – og laget digitalt nyhetsbrev. Det andre året i Paris var preget av pandemien. Nå var hovedfokus på nettverk for studenter og andre unge. Med pandemiens begrensninger ble nettverk bygget utendørs – piknik, kaffe og samtale i parken eller på rusletur ble møteformen, i tillegg til «skravletreff» og quiz i digitale kanaler.

Hjemme igjen arbeidet jeg som diakoni-medarbeider og kirketjener i Torshov og Lilleborg menighet. Her drev jeg arbeid med blant annet barnesang og formiddagstreff, og koordinerte et kaféprosjekt. Kaféen ble til i samarbeid med sommerjobb for ungdom-prosjektet i Sagene bydel – og med prosjektstøtte fra Kirkerådet.

Red.: Når du nå skal være daglig leder for menighetskontoret, hvem er du da leder for? Er du f. eks. leder for prestene?

- Nei, jeg er ikke leder for prestene.

Red.: Men blir ikke det vanskelig, da? Prestene har vel mye de skulle ha sagt på et menighetskontor?

- Jo, det har de, men de er underlagt en annen linje, nemlig soknepresten, prosten og biskopen. Linjen min er underlagt det kirkelige fellesråd.

Red.: Kan det skje at de to «linjene» kommer på kollisjonskurs med hverandre?

- Jo, kanskje det, i hvert fall i teorien. Men hos oss er det ingen tegn som tyder på at vi vil få en slik konflikt med det første. Alle her på kontoret er med i staben. Og så må vi jo huske at svært mange av beslutningene, og det gjelder særlig «de store tingene», er underlagt myndighet og kontroll i regi av Menighetsrådet som er det folkevalgte organet. Der er jeg med som sekretær, men jeg kan også komme med innspill til rådet.

Red.: Hvordan kan vi klare å gjøre menigheten vår mer «synlig» i bydelen og strøket omkring?

- Vi må være mer åpne, også bokstavelig talt: ha åpen kirke, ta imot ulike aktører, drive korvirksomhet, stille øvingslokaler til disposisjon, være med på bydelsdager.

Red.: Det kan se ut som om Kirken er eller representerer en minoritet i dagens samfunn. Kan vi f. eks. bruke menighetsbladet vårt mer aktivt for å nå ut til flere?

- Jo, det kan sikkert ha noe for seg, men det har jeg hittil ikke tenkt noe mer på.

Andrine legger ikke skjul på at hun kommer fra Molde, den blå byen eller «rosenes by».

- I studietida stelte jeg rosebed og job-

bet som anleggsgartner hjemme i Molde om sommeren. Når en har vokst opp blant fjord og fjell, er det ikke til å unngå at man blir glad i tur og natur. Jeg liker godt å gå i mark og fjell – gjerne med mål om fin utsikt til kaffepausa.

Red.: Men nå bor du i storbyen!

- Ja, i Schwensens gate på St. Hanshaugen. Jeg må jo si at St. Hanshaugen som område er et fantastisk sted – jeg bor jo altså i soknet der jeg arbeider. I storbyen prøver jeg å benytte meg av det som finnes av kunst- og kulturliv – og så liker jeg godt å rusle rundt i gater, parker og byrom og utforske og oppdage. Ellers pleier jeg å si at livet er best sammen med folk. Og så tar jeg litt bilder, synger i kor, er på quiz – spiller litt fotball. Og leser bøker!

Andrine ser frem til lederjobben:

- I daglig-leder-jobben får jeg kombinert det å være kirke med andre ting jeg liker å jobbe med, som plan- og organiseringsarbeid, praktiske oppgaver – og folk. Og det er ikke tilfeldig at valget falt på akkurat denne menigheten. Jeg synes jeg har landa et sted med fine kolleger, mye potensiale og spennende planer som det virka spennende og interessant å få være med på å bygge og utvikle.

Red.: Du vet at du er veldig velkommen her! Lykke til med ditt viktige arbeid for oss her og alle de andre i menigheten og bydelen.

Ved redaktør Anders Smith (tekst og foto)

For informasjon om våre arrangementer, Redaksjonen for nyhetsbrevet lese søndagens preken hjemme på skjerm, består av: se vår hjemmeside:

www.kirken.no/sthans/

**St. Hanshaugen sokn, Akersbakken 30,
0172 Oslo. post.sthans.oslo@kirken.no**

**Anders Smith (red.) og
Roger Jensen.**

Alle bilder ©RJ om ikke annet er anført.

